

MOI HIGH SCHOOL
KABARAK

Kenya Certificate of Secondary Education

102/3 - KISWAHILI - Karatasi Ya 3 (Fasihi)

JARIBIO LA 2024 – MUDA 1 ³/₄

POST MOCK,
2024

Jina Nambari.....

SahihiTarehe.....

Maagizo

- Andika Jina lako na nambari yako ya mtihani katika nafasi ulizoachiwa hapo juu
- Tia sahihi yako kisha uandike tarehe ya mtihani katika nafasi ulizoachiwa hapo juu
- Jibu maswali **manne** pekee
- Swali la **kwanza** ni la **lazima**
- Maswali hayo mengine matatu yachaguliwa kutoka sehemu nne zilizobaki, yaani:
Riwaya, Tamthilia, Fasihi simulizi na Hadithi Fupi
- Usijibu maswali **mawili** kutoka **sehemu moja**
- Majibu yote **lazima** yaandikwe kwa lugha ya Kiswahili

Watahiniwa ni lazima wahakikishe kwamba kurasa zote za karatasi hii zimepigwa chapa sawasawa na kuwa maswali yote yamo.

JLK32024

21123456789

FUNGUA UKURASA

SEHEMU YA A ;
SWALI LA LAZIMA-FASIHI SIMULIZI

1.

- a) Fafanua maana ya lakabu (alama 2)
- b) Sifa za lakabu ni zipi (alama 5)
- c) Kwa nini lakabu ni muhimu katika jamii? (alama 3)
- d) Jadili manufaa ya utafiti katika fasihi simulizi. (alama 10)

SEHEMU YA B:TAMTHILIA
BEMBEA YA MAISHA (TIMOTHY M. AREGE)

Jibu swali la 2 au 3

2.. “ Lakini ndiyo tabia yenu wanawake.Miaka inaposonga kama hivi mnatuona kama...kama...kama vile tambara bovu.”

- a. i)Yaweke maneno haya katika **muktadha** wake. (Alama 4)
- ii)Tambua mbinu **mbili** za kimtindo katika dondoo. (Alama 2)
- b) Fafanua **umuhimu wa msemaji** katika kujenga ploti. (Alama 4)
- c) **Utamanduni** huthaminiwa sana na jamii ya tamthilia ya Bembea ya Maisha. Jadili ukweli wa kauli hii kwa kutoa mifano **kumi** mwafaka tamthiliani. (alama 10)

3. Beni:Afadhali hao.Mjukuu wangu hatofautishi kondoo,mbuzi na mbwa.Wote hao kwake yeye ni mbwa!(*wanacheka wote*)

Yona: Inachekesha.

Swali

Mazungumzo haya kati ya Beni na Yona yanabainisha tofauti iliopo kati ya suala la *usasa na ukale*. Kwa kutoa mifano **kumi** inayoonyesha usasa na **kumi** inayoonyesha ukale,linganua masuala haya. (alama 20)

SEHEMU C: RIWAYA

Clara Momanyi: Nguu za Jadi

Jibu swali la 4 au 5

4. “Tangu lini mke amuulize mumewe kule aendako au atokako?.....Ama kweli, wanawake wa kisasa wanavunja kila mwiko uliowekwa na wazee.”

i) Yaweke maneno haya katika **muktadha** wake. (alama4)

ii) Kwa kutoa mfano, **taja mbinu ya lugha** iliyotumika. (alama2)

iii) Eleza **umuhimu wa msemaji** (alama4)

(iv) Kwa kutoa mifano **kumi** kutoka riwayani, fafaua jinsi **mwanamke amesawiriwa** katika jamii ya Matuo. (alama 10)

5. Jamii ya Matuo katika riwaya ya ‘Nguu za Jadi’ imekumbwa na **usaliti** si haba. Kwa kutoa mifano mwafaka riwayani, onyesha ukweli wa kauli hii. (alama20)

SEHEMU YA D: HADITHI FUPI

D.W Lutomia na Phibbian Muthama: *Mapambazuko ya Machweo na Hadithi Nyingine* **Jibu swali la 4 au la 5**

6. “Enhee! Mpaka sasa hukupata nafasi ya kupiga simu, au angalau kutuma arafa?” “Samahani ... ulipopiga nilikuwa barabarani, singeweza kupokea simu.”

(a) Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 5)

(b) Tambua toni katika dondoo hili. (alama 1)

(c) Eleza vipengele viwili vya kimtindo katika dondoo hili. (alama 2)

(d) Eleza sifa nne za aliyekuwa barabarani akapigiwa simu na kushindwa kuipokea. (alama 4)

(e) Harubu ni sehemu ya maisha ya binadamu. Hakiki kauli hii kwa hoja nane kwa kurejelea hadithi Harubu ya Maisha. (alama 8)

AU

7...akikiomba radhi kile kitawi cha mti kilichonasa kwenye kazu yake ya rangi ya udongo iliyoficha kiwingu cha nongo kwa kukosa kuoshwa tangu ainunue! Nikauacha mpambano ule

kati ya mzimu na mwenye dhamana ya mzimu ambao sina shaka ulidumu hadi asubuhi pale wanakijiji walipofika kushuhudia siri nzito iliyomezwa na mzimu ule waliokuwa wakiogopa na kuamini kiasi cha kuabudu kwa unyenyekevu na uchaji uliotukuka!

(a) Eleza muktadha wa dondoo. **(alama 4)**

(b) Fafanua umuhimu wa mandhari katika dondoo hili. **(alama 4)**

(c) Fafanua mbinu za kimtindo katika dondoo. **(alama 4)**

(d) Onyesha jinsi itikadi ilivyomwezesha ‘mwenye dhamana ya mizimu’ na wenzake kuwafanya wanakijiji kuogopa na kuamini Mzimu wa Kipwerere kiasi cha kuabudu kwa unyenyekevu na uchaji uliotukuka. **(alama 8)**

SEHEMU E: USHAIRI

8. (Soma shairi hili kisha ujibu maswali yanayofuata)

RABI HUMLIPIZIA

Pungueni uonezi, wanyonge kuwaonea
Kuwafanya wao mbuzi, mazizini kuwatia.
Muogopeni Mwenyezi, haki mkiwapatia.
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

Rabi kumeza hawezi, dhuluma isiyo njia,
Atatoa uamuzi, haki inayopotea,
Daima kwake machozi, kuna kilio kulia,
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

Niyanenayo sadiki, alikilini kuyatia,
Aloshikilia haki, hatafikwa na hatia,
Punguzeni unafiki, kuzua mkichelea
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

Haki haifichamiki, japo iwe myaka mia,
Mwenyezi Mungu mwehaki, haki ataifichua
Awatenge wanafiki, haki mnaoumbua,
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

Kuna kundi lake laki, limekaa langojea,
Kukalia unafiki, mwashibota kuwania,
Punguzeni mwabonaki, mumde mola jalia
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

Rabi atawafedhehi, haki wanayoumbuwa,

Na mwisho awakebehi, avunje wenu uluwa,
Mwenzi wenu nimewahi, Mungu ameniokowa,
Rabi humlipizia, Mnyonge mkosa haki.

(kutoka: Diwani ya Akilimali, Akilimali, S.E.AL.B; Uk 54)

Maswali

- a) Taja umuhimu ya kutenda haki. (alama 4)
- b) Taja mbinu mbili za lugha zilizotumika katika shairi hili. (alama 2)
- c) Shairi hili linaweza kuwa katika bahari mbili. Zitaje (alama 2)
- d) Taja na ueleze mifano miwili tofauti ya uhuru wa kishairi uliotumika. (alama 2)
- e) Mshairi alikuwa na dhamira ipi alipotunga shairi ili. (alama 2)
- f) Andika ubeti wa 3 kwa lugha ya nathari. (alama 4)
- g) Eleza muundo wa ubeti 2 (alama 2)
- h) Fafanua maana ya :
 - (i) Awatenge wanafiki, haki mnaoumbua. (alama 2)